

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Oslo, 30. november 2020

Innspill fra Delta til regjeringens plan for FNs bærekraftsmål

Delta er en arbeidstakerorganisasjon for ansatte i offentlig tjenesteyting. Vi er partipolitisk uavhengig og det største forbundet i YS. Vi organiserer i om lag 89000 medlemmer i ulike deler av offentlige tjenester og forvaltning.

Vi takker for muligheten til å komme med innspill til planen og vil gjerne gi noen overordnede synspunkter

Offentlig sektor har en helt sentral rolle som pådriver i arbeidet med å nå målene. Både fordi måten man driver på vil utgjøre en stor og avgjørende forskjell, men ikke minst fordi offentlig sektor gjennom beslutninger og drift legger premisser for alle andres muligheter til å handle i tråd med målene.

Myndighetene, virksomhetene og partene har alle et ansvar for å handle og fremme helhetlige løsninger slik at miljø, økonomi og sosial utvikling ses i sammenheng og ikke går på bekostning av hverandre. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til menneskene som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å få dekket sine.

Et grønt skifte vil bringe fram nye teknologiske løsninger. Arbeidstakerrettigheter og bedre sosiale forhold er grunnleggende for endringene. Det er behov for mer kunnskap og kompetanse for å møte nye jobber og nye arbeidsoppgaver.

God kvalitet og tilstrekkelig kapasitet i offentlig tjenesteyting er avgjørende for å nå bærekraftmålene. Riktig bruk av kompetanse og et godt tverrfaglig samarbeid er viktige virkemidler for å skape endringer som er bærekraftige. Det er rom for at ideer og løsninger i større grad kan gjenbrukes og videreutvikles. Offentlig sektor og offentlige tjenester har mer å hente på deling av kompetanse, ressurser og teknologi.

Målgruppe og mål

Delta mener at de gode løsningene finnes i et partssamarbeid både på nasjonalt nivå og på virksomhetsnivå. Tillitsvalgte har en naturlig plass i et samarbeid for å nå målene i den enkelte virksomhet eller kommune.

Partssamarbeidet i norsk arbeidsliv er nøkkelen til å realisere de samlede målene, og handlingsplanen bør eksplisitt ha tydelige og forpliktende referanser til hvordan

medbestemmelse og partssamarbeid skal gjennomføres på alle nivå og sektorer av norsk arbeidsliv.

Det er viktig å sikre arbeidstakerne retten til å delta aktivt i utviklingen av et mer bærekraftig arbeidsliv. Suksesshistoriene bak større nasjonale endringsprosesser handler blant annet om medbestemmelse, omskolering og videreutdanning, medarbeiderdrevet innovasjon og aktiv arbeidsmarkeds- og næringspolitikk. Omstillingen og realisering av bærekraftsmålene vil ligne andre endringsprosesser og er dermed ikke noe nytt.

Tidligere undersøkelser viser at en viktig grunn til at endring og omstilling ikke finner sted er at de ansatte ikke har blitt involvert i prosesser, og dermed ikke ser hvorfor det er nødvendig å nå målene. Det vil være viktig å få et bredt engasjement ved å involvere de ansatte i utviklingen av mer bærekraftige virksomheter. Dette kan sikres gjennom nasjonale strategier, partssammensatte utvalg, avtaleverket eller samarbeidsavtaler.

Rettferdig omstilling

I arbeidet med å realisere og operasjonalisere bærekraftsmålene i norske økonomi, og i internasjonal sammenheng, er rettferdig omstilling et spesielt viktig premiss. For oss betyr dette at endringer og omstillinger kommer alle til gode og som sikrer tryggere, bedre og mer fremtidsrettede arbeidsplasser. Det er viktig med en rettferdig omstilling slik at ikke grupper eller enkeltmennesker får unødige store belastninger. Det vil også være viktig å sikre arbeidstakerne retten til å delta aktivt i utviklingen av et mer bærekraftig arbeidsliv. Det ligger mange positive muligheter i en omstilling til en mer bærekraftig utvikling og grønnere arbeidsplasser. Men det forutsetter skikkelige planer, involvering og oppfølging.

Muligheter i kommunene

Det ligger et stort potensial i å bruke partssamarbeidet mellom partene i kommunesektoren for å nå FNs bærekraftsmål. Medlemmer og tillitsvalgte melder tilbake at de involveres i arbeidet med bærekraftsmålene i svært liten grad, selv i de kommunene som har jobbet mest med bærekraftsmålene.

Partene i kommunesektoren og KMD har gjennom en årrekke samarbeidet om utviklingsprogram i kommunesektoren. Fra kvalitetskommuneprogramets start i 2006 til oppfølgingstilbudet til kommuner og fylkeskommuner som skulle slå seg sammen og trepartsprogrammet om digital kompetanses slutt i 2019 har vi høstet mange erfaringer å ta utgangspunkt i for et fremtidig program.

Bærekraftsmålene er ment å motvirke sektortankegang. Konseptet til målene er tverrfaglighet. Samtidig er ett av de 17 målene nettopp samarbeid. Partssamarbeidet er et avgjørende viktig verktøy for dette. Et utviklingsprogram bør legge opp til at deltakerkommunene selv avgjør hvor de ønsker å satse. Det vil være ulik vektlegging av de forskjellige målene fra ulike grupper eller kommuner.

Hovedavtaleformuleringen vedrørende klima: «Partene er enige om at klima- og miljøtiltak som fremmer bærekraftsmålene inngår som en del av partssamarbeidet etter hovedavtalen» er et eksempel på at partene i kommunesektoren allerede har tatt tak i et av

bærekraftmålene gjennom å påpeke at dette bør inngå som en del av det lokale partssamarbeidet. Et nytt nasjonalt program kan bidra til å utvikle metodikk for en lokal prioritering av bærekraftmålene samt hvordan kommunene kan operasjonalisere de prioriterte målene.

Delta vil for øvrig ta vår del av ansvaret for å bidra til at målene bli oppfylt både som egen organisasjon gjennom våre handlinger, men også ved å ta ansvar for å styrke tillitsvalgtes kunnskap om FNs bærekraftsmål og på den måten også styrke deres påvirkningskraft lokalt.

Med vennlig hilsen
Delta